

Jorge Amado

# Sonsuz Topraklar

*Türkçesi: İpek Gürsoy Manavbaşı*

Roman

KANLA BESLENMİŐ  
TOPRAK

# GEMİ

## 1

Geminin düdüğü, şehri örten alacakaranlığı bir ağıt gibi yırttı. Kaptan João Magalhães küpeşteye dayandı ve eski evlere, kiliselerin kulelerine, kara çatılara, kocaman taşlarla döşeli sokaklara baktı. Her çeşit çatı gözlerinin önündeydi ama sokağın sadece kimselerin geçmediği küçük bir bölümünü görebiliyordu. Sokağa köle ellerin döşemiş olduğu bu taşların dokunaklı bir güzelliğinin olduğunu düşündü, nedenini bilmeksizin. Kara çatıların ve dindar şehri duaya çağırarak için çalmaya başlayan kilise çanlarının da güzel olduğunu düşündü. Gemi Bahia şehrini saran alacakaranlığı yırtan düdüğünü yine öttürdü. João vedalaşırçasına açtı kollarını. Çok sevdiği birine, kalbini verdiği kadına veda eder gibiydi.

Gemide kadınlar ve erkekler sohbet ediyordu. Dışarıda, merdivenin başında, fötr şapkası elinde, siyahlar giyinmiş bir bey solgun genç bir kadını dudaklarından öpüyordu. João'nun yanında, bir bankın arkasına yaslanmış şişman bir adam, Portekizli bir gezgin tüccara söylev çekmeye hazırlanmaktaydı. O ise saatine bakıp, duymak isteyen herkese duyurdu:

“Beş dakika kaldı...”

João gezgin tüccarın saatinin geri kaldığını düşündü, çünkü gemi düdüğünü son kez öttürmüştü, geride kalacak olanlar gemiden indi, gidenlerse küpeşteden sarktılar.

Makinelerin ani homurtusu sayesinde João geminin yola çıktığından emin olunca tuhaf bir duygusallıkla tekrar şehre döndü; eski çatılara, devasa taşlar döşeli sokağın o kesitine baktı yine.

Çan bir daha çaldı ve João bu çağrının kendisi için olduğunu hayal etti; tekrar şehrin sokaklarında koşmak, yokuşlarından inmek, şafak sökerken Terreiro’da *mingau*\* yemek, aromatik otlarla tatlandırılmış *kaşasa*\*\* içmek, sabah çarşının bir köşesinde kâğıt oynamak, öğleden sonra sağlam bir grubun toplandığı Violeta’nın evinde bir yedi buçuk\*\*\* çevirmek, gece kabarede ona saygı gösteren şu para babalarıyla pokere oturmak için bir davet. Ve sabaha karşı, dağınık saçları gözlerinin üzerine düşen João, soğuk yüzünden kollarını göğsünde kavuşturmuş yürüyen kadınlarla şakalaşmak, Cidade Baixa’da bir gitar eğlencesine birlikte gideceği birilerini bulmak için yine sokağa çıkardı. Sonra Violeta’nın odasında ay açık pencereden içeri girerken, rüzgâr avludaki iki hindistancevizi ağacını sallarken kızın iç çekişleri vardı. Aşk iniltileri rüzgârla belki ta aya kadar uzanırdı, kim bilir?

Solgun genç kadının hıçkırıkları düşüncelerini böldü. Kadın, sesinde şaşmaz bir kesinlikle konuşuyordu:

“Asla Robério, bir daha asla...”

Adam onu acı dolu bir heyecanla öpüyor ve güçlükle karşılık veriyordu:

“Bir ay sonra dönerim aşkım, çocukları getiririm. Ve sen iyileşeceksin... Doktor bana dedi ki...”

Genç kadının sesi kederliydi, João ona acıdı:

“Ölüyorum ben Robério, bunu biliyorum. Ne seni göreceğim bir daha ne de çocukları.” Usulca tekrarladi: “Ne de çocukları...” ve yine hıçkırıklara boğuldu.

Adam bir şeyler söylemek istediysede beceremedi, başını salladı, merdivene baktı, gözlerini yardım isteyen biri gibi João’ a çevirdi. Kadının sesi bir hıçkırıktı: “Bir daha asla göremeyeceğim...” Siyahlar içindeki adam João’ a bakmaya devam etti, acısıyla bir başınaydı. João bir an kararsız kaldı, siyah giysili adama nasıl yardım edeceğini bilmiyordu, sonra merdivenden inmek

\* Mingau: Süt, şeker ve unla hazırlanan bir tür lapa. (ç.n.)

\*\* Kaşasa: Şekerkamışından yapılan Brezilya’ya özgü rom. (ç.n.)

\*\*\* Yirmi bir benzeri bir kumar oyunu. (ç.n.)

istedi ama gemiciler çekmişti merdiveni çünkü gemi manevra yapmaya başlamıştı. Adamın ancak kadının dudaklarını son bir kez öpecek kadar vakti vardı, acı bir öpücük, karısının göğsünü kemiren hastalığa kendisi de yakalanmak istermiş gibi uzun ve derin bir öpücük. Gemiye atladı. Ama kederi gururuna baskın gelmişti, göğsü hıçkırıklarla sarsıldı, hıçkırıkları hareket eden gemiyi doldurdu, öyle ki şişman albay\* gezgin tüccarla sohbetini kesti. Dışarıdan, biri neredeyse çığlık çığlığa tekrarlıyordu:

“Bana yaz... Bana yaz...”

Bir başka ses daha vardı:

“Beni unutma...”

## 2

Tek tük mendil sallandı, yalnızca bir yüzden gözyaşları akıyordu, göğsü hıçkırıklarla inip kalkan kadının gencecik yüzünden. Bahia'nın yeni rıhtımı yoktu henüz ve sular neredeyse sokağa giriyordu. Gemi ilk manevralarını yaparak yavaş yavaş uzaklaşıyordu. Genç kadın mendilini sallayarak ağlıyordu ama gemiden el sallayan yolcular arasında kalbini verdiği adamı ayırt edemez olmuştu şimdiden. Çok geçmeden gemi hızını arttırdı, uğurlamaya gelmiş olanlar dönüyorlardı. Yaşlı bir beyefendi genç kadının kolunu kavradı, avuntu ve umut sözcükleri mırıldanarak onunla birlikte gitti. Gemi uzaklaşmıştı.

Yolculuğun ilk dakikalarında gruplar birbirine karıştı. Kadınlar kamaralarına çekilmeye başladılar, erkekler denizi kesen çarkları seyrediyordu; sanki güney rüzgârlarının hüküm sürdüğü kocaman okyanusu yenmeye değil de sadece durgun bir nehirde yol almaya gidiyorlarmış gibi o zamanlar Bahia'dan Ilhéus'a giden gemiler yandan çarklıydı.

---

\* Albay: Romanın geçtiği dönemde Brezilya'da kakao plantasyonu, büyük çiftlik ve toprak sahiplerine orduyla ilgileri olmasa bile albay deniyordu. Bu kişiler varlıklı olmanın yanı sıra buldukları bölgede büyük itibar, güç ve yönetimde söz sahibiydi. (ç.n.)